

Arbeidsmarkt (1)

1. Wat verstaan we onder het aanzuigefect?

Als je kansen verbeteren op de arbeidsmarkt ga je eerder participeren op de arbeidsmarkt. Dus als de werkloosheid daalt neemt de participatiegraad toe. Immers als de werkloosheid daalt nemen mijn kansen toe. Ik laat me dan registreren als werkzoekende. Daarmee participeer ik op de arbeidsmarkt. Of ik ook daadwerkelijk een baan zal vinden is een tweede.

2. Leg uit hoe een krappe arbeidsmarkt kan zorgen voor een hoge participatiegraad.

Een krappe arbeidsmarkt leidt tot hogere lonen. Immers op een krappe arbeidsmarkt is de vraag naar arbeid groter dan het aanbod. Door de hogere lonen worden mensen aangetrokken tot de arbeidsmarkt (aanzuigefect). Hierdoor stijgt de participatiegraad.

3. Leg uit hoe een stijging van de participatiegraad van vooral laag en middelbaar opgeleide personen kan leiden tot een lagere arbeidsproductiviteit.

Een goede opleiding zorgt in het algemeen voor een hogere productiviteit. Immers een opleiding vergroot het menselijk kapitaal (human capital). Onder menselijk kapitaal verstaan we de kennis en vaardigheden die een werknemer bezit. Hoog opgeleid personeel belichaamt dus een grotere hoeveelheid menselijk kapitaal. Hoe meer mensen er hoog opgeleid zijn hoe hoger (kwantitatief en kwalitatief) de productie per arbeider.

4. Leg uit hoe de groei van menselijk kapitaal zowel via de structuurzijde als via de conjunctuurzijde kan zorgen voor extra economische groei.

De structuurzijde van de economie betreft de aanbodkant van de economie. Het heeft te maken met de vraag hoe er wordt geproduceerd. Groei van menselijk kapitaal zal via de aanbodzijde leiden tot economische groei omdat de productiecapaciteit groter zal worden. De conjunctuurzijde van de economie betreft de vraagkant van de economie. Door een vergroting van het menselijk kapitaal zullen werknemers productiever worden en dus meer gaan verdienen (immers zij worden aantrekkelijker voor een bedrijf). Als werknemers meer verdienen zullen ze ook meer gaan besteden en op deze manier zorgen voor economische groei.

5. Hoe kan een te geringe groei van de beroepsbevolking leiden tot een verslechtering van de concurrentiepositie?

Een te geringe groei van de beroepsbevolking kan leiden tot krapte op de arbeidsmarkt. Door deze krapte op de arbeidsmarkt zullen de lonen stijgen. Hogere lonen betekent een hogere kostprijs. Een hogere kostprijs leidt tot hogere prijzen van het eindproduct. Dit betekent een verslechtering van de concurrentiepositie.

6. Leg uit hoe een toename van het opleidingsniveau van vrouwen heeft geleid tot enerzijds een toename van de participatiegraad van vrouwen en anderzijds een afname van de participatiegraad.

De participatiegraad van vrouwen is toegenomen omdat vrouwen die een opleiding hebben genoten deze ook te gelde willen maken en zich dus aanbieden op de arbeidsmarkt.

Anderzijds is de participatiegraad afgenomen omdat vrouwen nu langer studeren en studenten niet behoren tot de beroepsbevolking.

7. Onder welke voorwaarde leiden hogere loonkosten tot een hogere kostprijs van het product?

Hogere loonkosten leiden tot een stijging van de kostprijs als de arbeidsproductiviteit procentueel minder is gestegen dan de loonkosten. Immers als de loonkosten met hetzelfde percentage stijgen als de arbeidsproductiviteit zijn de loonkosten per eenheid product gelijk gebleven.

$$\text{Immers: loonkosten per eenheid product} = \frac{\text{loonkosten per arbeider}}{\text{productie per arbeider}}$$

8. Geef een argument tegen loonmatiging ten tijde van laagconjunctuur.

In een laagconjunctuur wordt er te weinig besteed. De effectieve vraag is te klein. Loonmatiging zal dit versterken omdat mensen dan over minder koopkracht beschikken en dus ook minder zullen uitgeven.

9. Wat wordt bedoeld met het ontmoedigingseffect van werkloosheid?

Dit is het tegenovergestelde van het aanzuigeffect. Als mensen waarnemen dat er werkloosheid heerst zullen zij zich minder snel aanbieden op de arbeidsmarkt. De participatiegraad neemt dan af.

10. Steeds meer arbeidsplaatsen worden ingenomen door vrouwen. Welke structurele ontwikkelingen hebben hiertoe bijgedragen?

Structurele ontwikkelingen zijn ontwikkelingen aan de aanbodzijde van de economie. Het betreft de manier van produceren. We kunnen hierbij aan de volgende ontwikkelingen denken:

In Nederland is de dienstensector uitgebreid ten koste van de industriële sector.

Er is steeds meer deeltijdwerk gekomen.

Vrouwen hebben een hoger opleidingsniveau dan vroeger.

11. Onder de vervangingsratio verstaan we de mate waarin een uitkering het looninkomen vervangt bij werkloosheid. De vervangingsratio is dus:

$\frac{\text{uitkering}}{\text{looninkomen}} \times 100\%$. Leg uit waarom een hoge vervangingsratio sterker anti-cyclisch werkt bij een laagconjunctuur dan een lage vervangingsratio.

In een laagconjunctuur worden veel mensen ontslagen. Als deze mensen een relatief hoge uitkering krijgen zal hun koopkracht nauwelijks afnemen. De bestedingen zullen daardoor niet afnemen waardoor de economie niet afgeremd wordt. Bij een lage vervangingsratio zijn de uitkeringen lager waardoor de bestedingen afnemen waardoor de laagconjunctuur nog eens wordt versterkt.

Omdat een hoge vervangingsratio de conjunctuurbeweging afremt spreken we van een anti-cyclisch effect.

12. Stel een land heeft voor hogere inkomens een hogere vervangingsratio dan voor lagere inkomens. Heeft dit een nivellerend of een denivellerend effect op de secundaire inkomens?

Als de hogere inkomens een hogere vervangingsratio hebben zal dat een denivellerend effect hebben op de secundaire inkomens. Immers de relatieve inkomensverschillen worden groter.

13. Wat kun je zeggen over de lengte van de gemiddelde werkweek als de p/a ratio stijgt?

Bij een gestegen p/a ratio is de lengte van de gemiddelde werkweek gedaald. Immers er zijn meer personen nodig per arbeidsjaar.

14. Waarom neemt de collectieve lastendruk toe als de werkloosheid toeneemt?

Als de werkloosheid toeneemt moeten er meer uitkeringen worden verricht. Dit betekent dat de premie voor de werkloosheidsuitkering moet stijgen. Dit betekent dat de collectieve lasten toenemen.

Meer werkloosheid betekent echter ook een lager nationaal inkomen. Bij gelijkblijvende collectieve lasten betekent dit een stijging van de collectieve lastendruk.

15. Wat kun je zeggen over de lengte van de werkweek als de productie per persoon sterker is gestegen dan de productie per arbeidsjaar?

De lengte van de werkweek is gestegen. Immers de lengte van de gemiddelde werkweek is gelijk aan de productie per persoon gedeeld door de productie per arbeidsjaar.

16. Wat kun je zeggen over de arbeidsproductiviteit per persoon als de productie sterker is gestegen dan de werkgelegenheid in personen?

De arbeidsproductiviteit is gestegen. Immers de arbeidsproductiviteit per persoon is gelijk aan de totale productie gedeeld door de werkgelegenheid in personen.

17. Hoe kan loondifferentiatie leiden tot een vermindering van de kwalitatieve structuurwerkloosheid?

We spreken van loondifferentiatie als de lonen in bedrijfstakken waar een tekort is sterker stijgen dan in de bedrijfstakken waar geen tekort is. Als er sprake is van loondifferentiatie zullen werknemers, gemotiveerd door de hoge lonen in bedrijfstakken met tekorten, zich proberen te kwalificeren voor die bedrijfstakken. Dit betekent dat zij zich bijvoorbeeld zullen laten omscholen.

18. Leg uit hoe hoge loonkosten de groei van de productie kan verlagen.

Door hoge loonkosten verslechtert de concurrentiepositie. Dit betekent dat het buitenland minder koopt. Hierdoor daalt de export hetgeen leidt tot een lagere productie.

19. In hoeverre is een hoge koers van de euro nadelig voor ontwikkelingen op de arbeidsmarkt bij ons?

Door een hoge koers verslechtert onze concurrentiepositie. Minder vraag naar onze producten betekent ook minder vraag naar arbeiders.

20. In hoeverre heeft een hoog wettelijk minimumloon een nadelige invloed op de werkgelegenheid?

Een ondernemer zal alleen iemand in dienst nemen als de opbrengst van zo iemand hoger is dan het loon. Mensen met een lage arbeidsproductiviteit zullen bij een hoog minimumloon dus minder snel of helemaal niet gevraagd worden.